

Nieuws uit de Friese natuurterreinen

Vereniging It Fryske Gea, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer berichten over ontwikkelingen in de Friese natuur. Ditmaal geen nieuws van Natuurmonumenten.

Alde Feanen officieel Nationaal Park!

In het hart van Fryslân ligt het ongeveer 2.500 hectare grote laagveenmoeras Alde Feanen. Dit gebied is in februari 2000 door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit aangewe-

zen als 'Nationaal park in oprichting', een erkenning voor de grote natuurlijke en landschappelijke waarden. De aanwijzing was bovendien een uitnodiging om de samenwerking rond het beheer van het gebied te versterken. Hierbij staan vier (hoofd-)doelstellingen centraal:

- natuurbehoud en natuurontwikkeling
- intensiveren voorlichting en educatie
- stimuleren natuurgerichte recreatie
- bevorderen wetenschappelijk onderzoek

Het bijbehorende Overlegorgaan wordt gevoed door twee adviescommissies, de BIM (Beheer, inrichting en monitoring) en de VER (voorlichting, educatie en recreatie). Hierin kregen alle bij het gebied betrokken organisaties een vertegenwoordiger. Inmiddels is er een gezamenlijk 'Beheer- en inrichtingsplan' opgesteld. Dat is het moment waarop de minister het gebied officieel de status van Nationaal Park kan verlenen. Op woensdag 26 april 2006 is dit gebeurd!

De komende jaren moeten we met elkaar werken aan het realiseren van de doelstellingen, waarbij het verbeteren van de omstandigheden voor de natuur als eerste doel voorop staat. It Fryske Gea, eigenaar en beheerder van ruim 1.700 hectare binnen het Nationaal Park, kent voor het beheer van de terreinen een rechtstreekse relatie met het ministerie van LNV, via de Subsidieregeling Natuurbeheer.

Broedvogelkartering Noard-Fryslân Bûtendyks

Noard-Fryslân Bûtendyks, van Zwarte Haan tot Holwert, is één van de grootste natuurreservaten die It Fryske Gea beheert. Het gebied is in totaal bijna 4.000 hectare groot, waarvan inmiddels 3.548 hectare in eigendom en beheer is van It Fryske Gea. Het gebied omvat zomerpolders (847 ha), kwelders (1.472 ha) en slikvelden met kwelderwerken (1.658 ha). Er bestaat internationale belangstelling voor het gebied, vanwege de enorme vogelwaarden en de verkwelderingsexperimenten die er worden uitgevoerd.

Al vanaf 1972 voert de Wadvogelwerkgroep van de Fryske Feriening foar Fjildbiology (FFF) tellingen uit in het gebied van broedvogels en trekvogels. De Wadvogelwerkgroep startte hier destijds mee om het belang van het gebied voor de natuur in te kunnen brengen in de toenmalige discussie over waar de komst van de Deltadijk. Tot op heden heeft de Wadvogelwerkgroep het steeds volgehouden de tellingen jaarlijks met tientallen vrijwilligers uit te voeren. Hiervan verschijnt ieder jaar een rapport met broedvogelresultaten. De inzet van de grote groep vrijwilligers is bijzonder waardevol. Wel zijn er kleine verschillen in gebruikte methodiek. Ook zijn er enkele gebiedsdelen waar minder aandacht naar uitgaat en zijn er tot op heden geen verspreidingskaarten gemaakt van de verschillende soorten broedvogels.

In 2006 is het ook weer tijd voor de 5-jaarlijkse integrale en internationale Wadvogelkartering die gecoördineerd wordt door SOVON. Hiermee wordt in samenwerking met de Duitsers en Denen de hele Waddenzee op broedvogels geïnventariseerd. Een laatste aandachtspunt heeft betrekking op het reproductiesucces. Momenteel weten we daar voor wat betreft Noard-Fryslân Bûtendyks weinig van. Naast kennis over aantalsontwik-

Kluut met jong

foto: Anton Huitema

kelingen, is kennis over reproductie en overleving van groot belang omdat het inzicht geeft in de redenen voor aantalsveranderingen en de staat van instandhouding van populaties. Daarom is in 2005 een landelijk Reproductiemeetnet Waddenzee opgestart voor zes soorten: Eider, Scholekster, Kluut, Zilvermeeuw, Kokmeeuw en Visdief.

Al deze redenen maakten dat It Fryske Gea voor 2006, in nauw overleg met de Wadvogelwerkgroep, bureau Altenburg & Wymenga opdracht heeft verleend om de broedvogelkartering van het gehele buitendijkse gebied zoveel mogelijk te completeren, in een aantal proefvlakken onderzoek te doen naar het reproductiesucces en van het geheel een complete rapportage inclusief soortenkaarten te maken. De werkzaamheden hiervoor zijn inmiddels in volle gang.

Zetten vloten zoden aan de dijk?

staatsbosbeheer

Jaarlijks komen in Fryslân 130-200 paren van de Zwarte stern tot broeden. Deze broeden vrijwel allemaal op kunstmatige nestvloten, uitgelegd door de Werkgroep Blaustirns. Ondanks deze nestvloten neemt het aantal broedparen maar niet toe. De

Werkgroep Blaustirns, waarin ook Staatsbosbeheer vertegenwoordigd is, heeft daarom een onderzoek geïnitieerd naar de broedselresultaten en voedselkeus van de soort. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Bureau Waardenburg en SOVON Vogelonderzoek Nederland, in samenwerking met werkgroepleden.

Het gros van de Friese Zwarte sterns broedt in terreinen van Staatsbosbeheer, zoals De Deelen, de Brandemeer en De Leijen. In deze terreinen worden nestvloten uitgelegd, doorgaans rond Koninginnedag, als de Zwarte sterns net terug zijn in Fryslân. De vloten moeten bekleed worden met modder en plantaardige resten om het de Zwarte stern zoveel mogelijk naar de zin te maken. Een heel karwei, wanneer men bedenkt dat er alleen al in de drie genoemde gebieden ruim 160 vloten uitgelegd worden.

Dit jaar heeft Staatsbosbeheer voor de 'zuidelijke' laagveenmoerassen het initiatief genomen speciale graszoden te regelen. Via Grashof, leverancier en producent van graszoden te Gorredijk, konden restpartijen geregeld worden die ingezet zijn in De Deelen, de Brandemeer en de Rottige Meenthe. Vrijwilligers en medewerkers van Staatsbosbeheer hebben de vloten hiermee bekleed. Een nestvlot bestaat uit een in een vierkant gevormde pvc-buis met daaroverheen geplastificeerd kippengaas. Op het gaas (dat wat doorhangt) wordt riet aangebracht om het vlot egaal te maken. De graszode ten slotte biedt plaats voor een nest en legt het vlot bovendien dieper in het water, zodat de jongen op en af kunnen lopen. Overigens wordt dit jaar in De Deelen ook een nieuw type vlot uitgetest dat grotendeels uit hout bestaat. Dit type vlot is verkregen van vrijwilligers in het Utrechtse veenweidegebied.

We hopen op veel broedparen en goede broedsuccessen. Per slot van rekening doen we het daarvoor. Wordt vervolgd, in Twirre!

Graszoden voor Zwarte sterns in De Deelen voor- (boven) en nadat ze op vloten werden aangebracht (onder).

Foto's: Romke Kleefstra